

102314

Tekst: Øivind Støldal
Foto: Privat og andre

Det er 4. februar 1926 i New York City. Innendørsarenaen Madison Square Garden, med plass til 16 000 mennesker, er byens store stolthet. Her samles de store idrettsheltene i tur og orden. Denne kvelden er det friidrett, og ikke hvilket som helst arrangement: Millrose-stevnet, som har høy status den dag i dag.

Fire gode europeere hadde tatt turen over. Den de fleste var kommet for å se var den nye, store stjernen i stavsprang, *Charles Hoff* fra Torshov i Oslo. Noen måneder tidligere hadde han svingt seg over 4,25 i Åbo, Finland. Og kanskje at den gangen var stavene helt stive, og nedspranget ble gjort i samme høyde som oppspranget. De store skumgummiputene fantes ikke. Tenk hvilken belastning dette for beina, særlig akilleshælen, vi tro.

Nå skulle Hoff, 182 centimeter lang og 63 kilo tung, prøve seg innendørs. Forventningene var enorme.

Stavsprang var den store øvelsen på den tiden. Ifølge «Norgespostens» medarbeider (avisen kom ut i Brooklyn) var det 7000 tilskuere da stevnet begynte. Da stavsprang

startet en halvtime senere, var det smekkkfullt.

16 000 par øyne rettes mot Charles Hoff, som i lange bukser og genser er borte og ser kritisk på tilløpet. Han griper en stav, og på en nesten irriterende likeglad måte slenger han bort til startstedet. Han benytter tilløpet i hele sin lengde.

Hoff setter stor fart mot stanga, som ligger på 12 fot, 3,65 meter. Staven suser ned i sanden og nordmannen svever høyt og elegant over tverrstangen. Publikum er med; de skjønner at dette er *mesteren*. De kvitterer med et kraftig brøl.

Hoff beholder de tykke treningsbuksene og den tykke genseren på i hvert sprang. Han er først over hele tiden. Konkurrentene faller fra. Til slutt er nordmannen vinner på 12 fot 9 tommer, 3,88 meter. Men publikum vil ha mer. Speaker annonserer at *Charlie Haaf av Aaslaa* vil forsøke på ny verdensrekord, 3,98 meter, 2,5 centimeter høyere enn gjeldende verdensrekord innendørs.

De høye herrer fra det amerikanske friidrettsforbundet, i smoking med medaljene tett på brystet, kommer for å kontrollmåle. Hoff ligger ganske rolig og strekker seg på noen matter borte på gulvet.

På et blunk er han oppe igjen,

velger sin stav. Han virker veldig rolig og sikker på seg selv. Klokken er 21.45. Publikum begynner å bli utålmodige. Kontrollørene skjønner hintet, gjør seg ferdig med kontrollmålingen. Publikum sitter åndeløse. Kveldens hovedrolleinnhaver ser seg litt rundt, fortsatt med lange bukser og genser. Så setter han fart og svinger høyt og elegant over 3,98 meter. Jubelen fra 16 000 struper er enorm. De som var der har fortalt at det føltes som om *Garden* skulle sprenges. «Sønner av Norge» spilles. Meldingen går ut på de store nyhetsbyråene og når avisredaksjonene verden over.

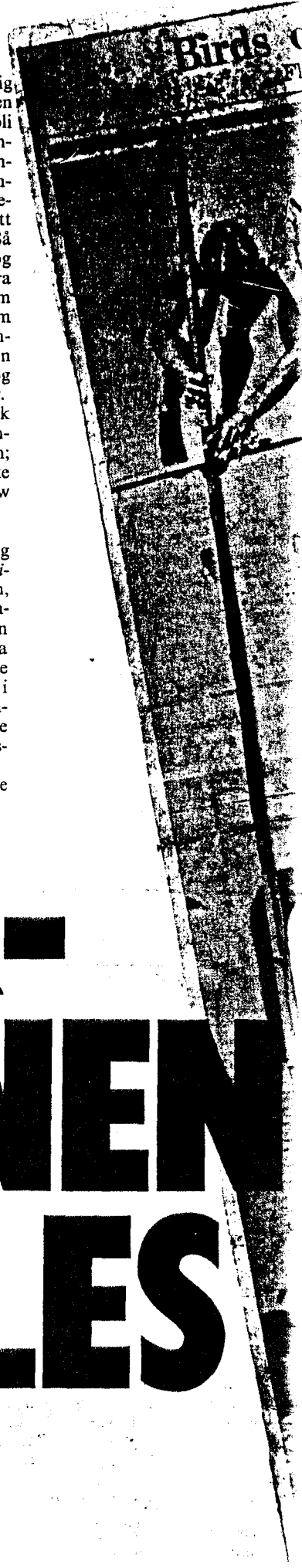
Det skulle gå 52 år før en norsk idrettsstjerne opplevde noe liknende i denne verdensmetropolen; *Grete Waitz* da hun i 1978 begynte sin seiersrekke på ni triumfer i New York Marathon.

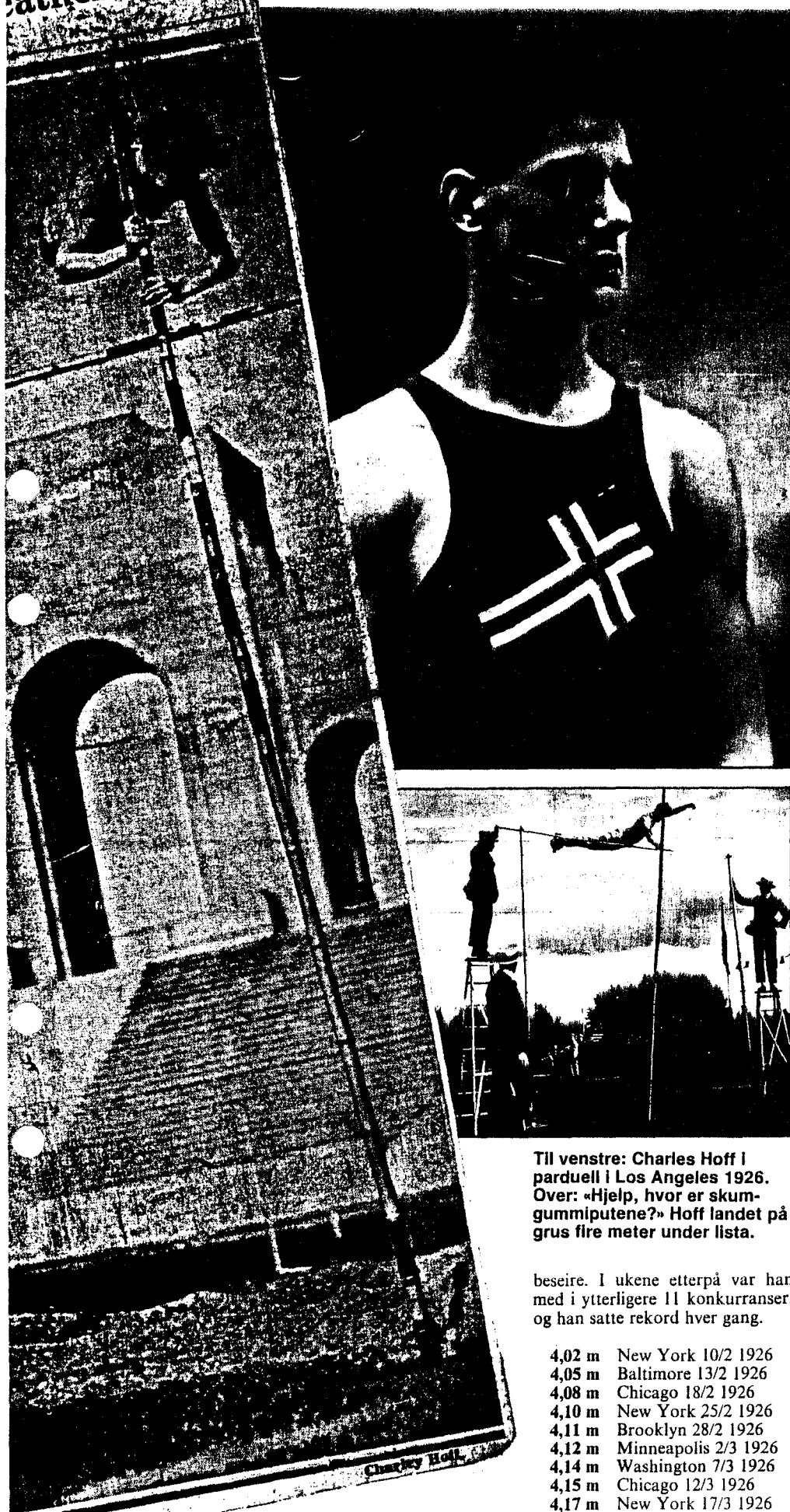
Charlie Hoff fikk svære oppslag i blant annet *New York Times*, ikke bare denne ene dagen, men i ukene etterpå. Han dro nemlig rett til Boston og ble førstemann over fire meter innendørs, enda amerikanernes bestemann hadde holdt seg unna konkurransen i New York. Han skyldte på formsvikt. Sannheten var at han ville være uthvilt til konkurransen i Boston.

Men nordmannen lot seg ikke

Han samlet 16 000 entusiastiske amerikanere i Madison Square Garden i New York, han ble kalt «Verdens åttende underverk» i svenske *Idrottsbladet* og «Fænomenernes fænomener» i danske aviser. Nordmannen Charles Hoff satte verdensrekord i stavsprang på bestilling. Han økte med en og en centimeter, akkurat som Sergej Bubka. I ettertid ble Hoff tiet i hjel. Han var NS-medlem og fikk seks år for det.

SUPER-STJERNEN CHARLES HOFF

Til venstre: Charles Hoff i parduell i Los Angeles 1926. Over: «Hjelp, hvor er skummiputene?» Hoff landet på grus fire meter under lista.

beseire. I ukene etterpå var han med i ytterligere 11 konkurranser, og han satte rekord hver gang.

4,02 m	New York 10/2 1926
4,05 m	Baltimore 13/2 1926
4,08 m	Chicago 18/2 1926
4,10 m	New York 25/2 1926
4,11 m	Brooklyn 28/2 1926
4,12 m	Minneapolis 2/3 1926
4,14 m	Washington 7/3 1926
4,15 m	Chicago 12/3 1926
4,17 m	New York 17/3 1926

4,18 m St. Paul 22/3 1926
4,19 m St. Louis 25/3 1926

Han var så populær at i de store New York-avisene måtte selveste borgermester *Jimmy Walker* vike når det gjaldt kampen om oppslagene. Han ble oppvaktet av amerikanske journalister og fotografer som om han var selveste presidenten. Hvert steg han tok, ble registrert i avisene.

I et intervju uttalte Hoff at han så på det som ren kunst idet han svevde over tverrstangen. Selv spilte han fiolin, var en utmerket tegner, han forfattet bøker og var videnskapelig kjent for sitt fotarbeid og sin kroppsbeherskelse på dansegulvet.

— Det er én hovedgrunn til at jeg reiser over til USA, nemlig for å studere journalistikken på nært hold, uttalte han før han forlot Oslo. Hans store drøm var å starte en avis som tok for seg sport og kunst. — Sport og kunst er det samme... hvis du ser på idretten på den rette måten.

Det er mye som tyder på at han ikke mottok særlig mange dollar for å sette alle disse verdensrekordene. Derfor ble økonomien etter hvert et problem.

Men han hadde etter kort tid i USA allerede fått mange venner. Amerikanerne likte denne billedpene og atletiske nordmannen. En av datidens meste tiljublete skuespillere, *Douglas Fairbanks*, ønsket å treffe Charlie. Og slik ble det. Fairbanks sendte også med et introduksjonsbrev til bl.a. selveste *Charlie Chaplin*.

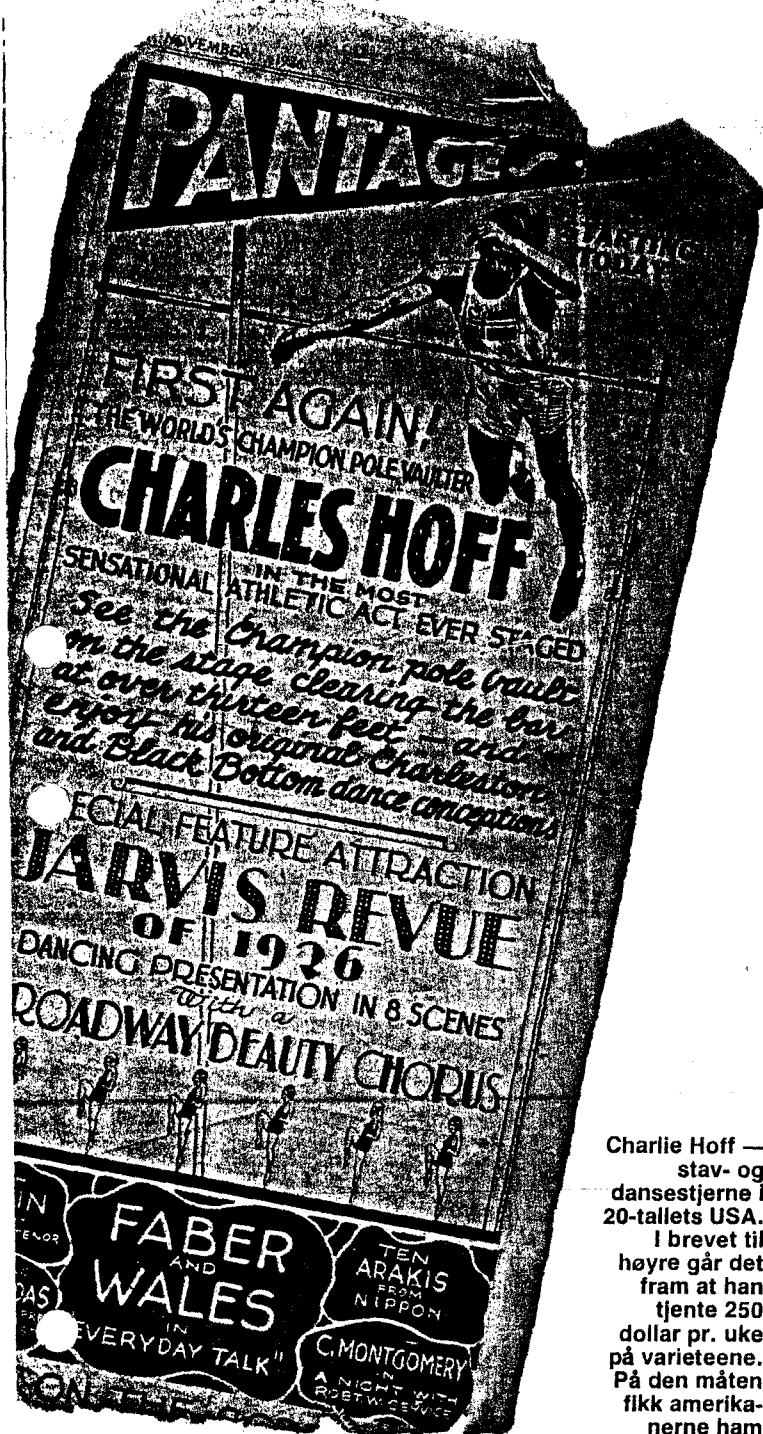
Hoff valgte å vise seg fram i Hollywood og fikk straks filmtilbud. Den elegante nordmannen tok jobb i en varieté. Han var en støver i datidens motedans, *charleston*. I tillegg måtte han hver kveld gjøre to stavsprang på scenen. Folk var over seg av begeistring. Han samlet fulle saler, blant flere storheter var den svenske filmskjønnheten *Greta Garbo* der.

At han fikk betalt for disse stavsprangene på scenen, gjorde at det amerikanske friidrettsforbundet erklærte ham for profesjonell. (Han fikk sin amatørstatus, i Norge, tilbake så sent som i 1933 da han vant en NM-tittel i favorittøvelsen.)

Amerikanerne hadde lyktes ett hundre prosent med sin plan. De lokket Hoff til USA for på en eller annen å få ham erklært proff før OL i Amsterdam 1928. Der vant for øvrig *Sabin Carr*, som nordmannen hadde slått sønder og sammen under USA-turneen. Mye tyder på at Hoff også kunne vunnet 10-kamp i OL. Han var for eksempel en fremragende 400 og 800 meter-løper. Han var første nordmann under 50 sekunder på 400 meter. I lengde holdt han den norske rekorden med 7,32 meter.

Han var storfavoritt til å vinne i OL i Paris 1924 også. Men skadet

Forts neste side

Charlie Hoff — stav- og dansestjerne i 20-tallets USA. I brevet til høyre går det fram at han tjente 250 dollar pr. uke på varieteene. På den måten fikk amerikanerne ham profferklært.

orts. fra foreg. side

seg og kunne ikke delta. Vinneren vant på 3,95 meter. Da hadde Hoff allerede prestert 4,21 meter, og verdensrekord, i en alder av 21 år.

Senere nølte ikke de store sportsavisene med å utrope Charles Hoff til «verdens beste idrettsmann».

Ingen som så Charles Hoff i de tidlige årene etter fødselen i Fredrikstad i 1902, trodde at det var en verdensstjerne på gang. Han fikk engelsk syke og var en pusling som barn.

Stavsprang på 20-tallet var sannelig ikke ufarlig. Her brekker Hoff staven.

— Far etterlyste Egebergs Ærespris

Charles Hoff fikk to barn. I dag lever bare Karl Otto Hoff, som i en årrekke har vært layoutmedarbeider i *Vi Menn* og et velkjent ansikt bak trommene i *Big Chief Jazzband*.

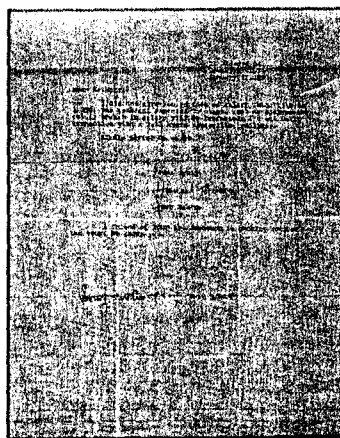
— Far skiftet navn til Karl Gunnøy etter at han kom ut fra Ilebu (Ila i dag) i 1951, men det nyttet ikke, folk kjente ham som Charles Hoff, og slik ble det. Av og til etterlyste han Egebergs Ærespris. Med tanke på sin allsidighet mente han at han fortjente den.

Charles Hoff hadde et stort pre i forhold til sine konkurrenter. Han kunne utføre sin idrett og sin kunst like godt med venstre arm som høyre arm, og ditto med beina. Dermed hadde han en stor fordel i tilløpet i lengdesprang.

Han hadde flere fordeler, bl.a. utseendet.

— Far hadde et fantastisk drag på damene; de hang rundt ham hvor han enn befant seg. Far og mor ble skilt i 1938, og jeg hadde liten kontakt med far fram til 1952. På eldre dager fikk han problemer med hjertet, ble operert i Miami, og sendt hjem til Norge i 1982, nærmest som en bylt. Året etter døde han, sier Karl Otto Hoff.

Charles Hoff vant totalt ti norske mesterskap i stavsprang, lengde, 200 og 400 meter. Han fikk kongepokalen i 1923 og -24.

Syv år gammel kom han til Tors hov i Oslo. Han ble drevet fram av en energisk mor, spilte skarptromme, var telegrambud, tok artium og kom inn ved Statens kunst- og håndverkskole. Før det hadde han trent seg opp til å bli en god utøver. Han var like god som de beste på skøyter, hoppet 35 meter i hoppbakken, vant de terrengløpene han stilte opp i, og var også en god bokser.

Avgjørelsen tok han da den svenske stortreneren *Kriegsman* ønsket å se hva det talentet han hadde hørt så mye om, sto for. Svensken kjørte Hoff knallhardt i to måneder, mest hekktraining. Da Hoff løp likt med vinneren i et hekkeløp, var han lykkelig. Men Kriegsman hadde en udetonert bombe på lager: — Du må ikke tro du skal bli hekkeløper. Dette har vi holdt på med bare for å styrke beina dine. Du skal bli stavhopper.

Hoff var livredd, men svensken hevdet at han ville slå verdensrekorden på 4,09 meter etter syv måneders trening. I et prøvehopp hoppet han lavere enn sin kapasitet, for at Kriegsman skulle slå tanken fra seg. Hoff mente han var for svak i armene til å bli best i verden. Men nei. Treneren visste om hans kapasitet og forklarte at stavsprang handler mer om teknikk enn rå styrke.

Torshov-gutten hadde lest mye fysikk i skolen og studert tregheit og pendelsvingninger. Han hadde således ingen vanskeligheter med å overføre lærdommen til stavsprang. Etter syv måneders seriøs trening satte han verdensrekord med 4,11 meter. Senere forbedret han utendørsrekorden tre ganger.

Etter at han ble erklært profesjonell, gikk han over i treneryrket og ble redaktør i avisen «Sportsmanden» som gikk inn i 1965. Han skrev romaner og bøker, bl.a. en bok om *Sonja Henie* som han ble en nær venn av. Videre opptrådte han i *Ernst Rolf*-revyer og oppdaget bl.a. *Kari Heide Steen* (*Diesen*). Han danset og steppet i Olympiarevyen som ga penger til norske utøvere i OL i Berlin 1936.

Hoff ble begeistret for Tyskland og veldig opptatt av et samlet Europa. Således meldte han seg inn i NS i 1938 og oppfordret norsk ungdom til å drive idrett under krigen. Og det var ikke vanskelig, for Hoff var et ideal større enn noen både før og etter hans storhetstid på banen. Derfor trakk han mange inn i NS, og fikk seks års straffarbeid under rettsoppgjøret. Helt til sin død i 1983 var han opptatt av et samlet Europa.

Under krigen startet han bl.a. Norsk Tipping, etter at han hadde latt seg begeistre av spillet under en reise i England.

Han var en støver på dansegulvet; kvinnene svermet rundt ham som fluene rundt et fluepapir.